

Den avslöjande
Fritänkaren

Nr. 310 Advent 2022

Trettioförsta årgångens första nummer

Innehåll :

Den bedragne äkte mannen (<i>ur Ahasverus annaler</i>)	2
Förläggarens råd	7
Islam (<i>föreläsning</i>)	8
Filmrekommendationer	18
Några milstenar, december 2022	21

Fritänkaren, som utkommit med 309 nummer sedan 1992 i både pappersform och på nätet, har aldrig sökt eller undfått något statligt eller kommunalt stöd eller bidrag för sin utgivning, ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara månne, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Den har aldrig haft någon sponsor. Samtliga tidigare nummer finns tillgängliga på
Wordpress: <https://clanciai.wordpress.com/fritankaren/>

Beteckningen *Fritänkare* är ursprungligen tysk och står för person som i religiösa och ideologiska frågor inte erkänner någon auktoritet och därför är kritisk och avståndstagande mot alla religiösa och ideologiska institutioner och framför allt deras eventuella dogmatik.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Donationer mottages med tacksamhet.

Bankkonto: 6682-338 254 102 (Handelsbanken, "Fritänkaren", C. Lanciai)

Glöm inte att ange avsändare!!

Redaktionsslut för detta nummer : 22.11.2022

Det nästsenaste numret av Fritänkaren finns alltid tillgängligt på nätet jämte andra skrifter:

www.fritenkaren.se

e-post-adress : clanciai@yahoo.co.uk

Endast den digitala upplagan kan ha färgillustrationer.

Den bedragna äkta mannen (ur Ahasverus annaler)

"Jag vet, det heter *de mortuis nil nisi bene*, säg ingenting ont om de döda, men jag måste i detta fall säga motsatsen. När någon är död måste sanningen om honom komma ut, för annars riskerar den att aldrig komma ut, och då gör man den döde en orättvisa. Så mycket är jag skyldig min nära vän, kollega och välgörare att jag måste få göra honom rättvisa. Och har jag inte rätt att få vara uppriktig? Vem kan hindra mig? Ingen kan hindra mig, men jag är fullt medveten om att, om det kom ut vad jag har att säga om honom, skulle jag nog bli lynchad. Dock har även andra vågat säga några sanningens ord om honom, i bästa fall har de inte skrätt orden, och jag tänker då främst på den fullständigt ärlige Leo Tolstoj."

"Vad skrev Leo Tolstoj om honom?"

"Han vågade driva med honom och det på ett ganska tokroligt sätt, som man bara måste skratta åt, även om så kallade seriösa anhängare måste se det som rena blasfemin. Det är det som är problemet. Han skapade en kult omkring sig själv som blev närmast till en religion, vilket gjorde många av hans anhängare till rena fanatiker. Några genomsådade honom, jag var kanske den första men lyckligtvis inte den sista, och jag om någon hade anledning. Han var fullkomligt hänsynslös i sina relationer, och det gick ut över hans närmaste, främst de som verkligen uppskattade honom och beundrade hans geni, men genialitet kan vara verkligt farlig när den inte från början är galen. Vanligen slår den över i galenskap, men det märks i regel inte förrän när det är för sent och det har blivit oreparerbara skador. Ingen kan förneka hans geni, jag hyllade det och dyrkade det från början och var hans närmaste anhängare, jag kunde göra allt för honom och gjorde allt för honom, och så tog han min hustru ifrån mig. Det förstörde allt. Jag kom över det, men det tog många år, när det begav sig ville jag omedelbart duellera med honom på liv och död, men arbetet hindrade mig. Vi måste ju båda fortsätta utveckla verksamheten, i synnerhet som den just då nådde sin högsta höjdpunkt. Jag betraktar det ännu i dag som mitt livs högsta ära att ha fått genomföra och dirigera "Tristan och Isolde", jag betraktade operan omedelbart som en lika stor höjdpunkt i musikhistorien som Händels "Messias", Bachs H-moll-mässa och Beethovens nionde symfoni. Den är ett oöverträffbart mästerverk, och den har aldrig sjunkit i min aktning vad han än gjorde."

"Jag tror inte att någon dirigent har betytt mera för hans musik än ni. Och ingen betydde mera för hans karriär än kung Ludwig. Och för det förtrampade han er båda två. Ni blev hans värsta offer."

"Tala inte om det."

"Märkte ni inte när er hustru bedrog er?"

"Jag märkte att hon gled ifrån mig. Jag märkte att hon förändrades i karaktären. Hon blev som förtrollad och bergtagen. Det var som om han hypnotiserade henne. Hon blev en annan människa som jag inte längre kände. Franz Liszt var ju hennes far och blev lika illa berörd som jag. Även han hotade säga upp bekantskapen med honom, men han liksom så många andra smalt inför den alltid genialiska understundom underbara musiken. Han förlät Wagner för musikens skull, liksom jag också med tiden måste overse med Wagner för musikens skull. Men jag måste fråga mig: varför blev han sådan? Steg musiken honom åt huvudet? Blev han storhetsvansinnig och tog för givet att han kunde sätta sig över alla andra och bortse från alla mänskliga hänsyn? Ingen betydande musiker före honom blev lika odräglig. Beethoven hade tendenser, men han var handikappad och blev aldrig omänsklig."

Tvärtom. Lidandet förädlade honom. Wagner var den första omänskliga världskompositören, och jag fruktar att han inte blir den sista. Jag ser sådana tendenser även hos andra, de blir förblindade av musiken, de förlorar det rätta verklighetsperspektivet, de förlorar all distans, och det värsta är att de påverkar andra i samma riktning. Deras inflytande kan bli ödesdigert. Redan Goethe varnade för den rusiga tyska nationalismen när den började uppträda efter Napoleons fall och sade rent ut att nationalism utgjorde en samhällsfara för hela världen, då den bara måste skena iväg i okontrollerat vansinne. Samtidigt var Goethe inte helt oskyldig själv. Även han hade en tendens att göra kvinnor till sina offer, och han var ju god vän med Wagners naturliga far och hade inflytande över honom. Han upptäckte de stora dramatiska möjligheterna i Nibelungensagan men gjorde ingenting åt det, han kanske såg riskerna med detta primitiva dramas frestelser till extrema överdrifter, vilka alla extrema överdrifter Wagner aldrig skämdes för att driva till sitt yttersta. Han utnyttjade denna primitiva urkunds potentiella möjligheter till att egga hela det tyska folket till övermod. Egentligen handlar Wagners hela liv bara om hybris, vilket alltid är riskabelt som en oförneklig osundhet. Men samtidigt ligger just den osundheten i öppen dager i alla Wagners verk från början.”

”Vad antyder ni?”

”Han vet inte vad han skriver. Han har ingen självkritik. Han bara öser på utan att betänka sig. Han inser inte att allt vad han skriver bara är pekoralt nonsens. Nästan alla hans operor är orimligt långa intill outhärdlighet genom att de mest bara består av transportsträckor, där de stackars sångarna får stå och skrika sina oändliga monologer utan att komma någonstans medan publiken bara får träsmak i ändan och somnar bort, det har skrivits att upplevandet av en Wagneropera är mera ett uthållighetsprov som driver människans förmåga att uthärda till det yttersta, än någon musikalisk njutning. Och om man betraktar Ringen-operorna sakligt, kan det finnas något mera absurt i operaväg? Det var det som Leo Tostoj påtalade i sin essay, när han utsattes för en Wagneropera och måste bevittna hur en halvnaken tjockis hela tiden sprang omkring och mest bara hojtade ”Hej hå, hej hå, johej, hallå, hoj hoj, hej hej” och annat sådant, för att inte tala om valkyriorna, som ju skall föreställa hoppandes från klippa till klippa alltmedan de sjunger ”tolla ho, tolla ho, tally ho,” i ett oändligt hojtande, nästan som ”jopp hej di, jopp hej da” eller joddlare från Tyrolen. Till och med sjömanskörerna i ”Flygande holländaren” sjunger ju mest bara ”Åhej, hej, åhej, ohoj” genom hela operan, hans första riktigt genialiska opera för övrigt, men texten är för erbarmelig. Han kunde inte skriva. Han är genialisk som kompositör men erbarmelig som diktare, och det vägrade han någonsin inse själv – han bara fortsatte köra på i blindo, som en besatt, som om han tog för givet att allt vad han producerade måste vara lika gudomligt som han själv. Av någon anledning får hans musik mig att alltid längta efter Mendelssohn och Brahms.”

”Men låg inte hans styrka just i hans konsekventa självförhåvelse, att han aldrig kunde se tillbaka och erkänna sina fel, vilket alltid fick honom att hålla på obehindrat utan att någonsin behöva stanna och reflektera över vad han egentligen höll på med?”

”Det var kanske hans smala lycka att han aldrig insåg hur löjlig han i själva verket var.

Flygande holländaren är en lysande opera, det erkände genast Mendelssohn från början, men vad är det för en fjantig intrig? Holländaren är fördömd och dömd till evig ofrid att aldrig få komma fram eller i hamn och tror, att bara en oskyldig dam kan rädda honom genom sin självuppoffring och oskuld, och så förlorar sig operan i

denna schmalzhistoria. Och har det någonsin funnits en löjligare operafigur än den stackars Siegfried? Han är löjlig redan i urkunderna, en stackars tafatt dräng och tiggarlärning i paltor och ett primitivt malädet djurskinn som enda klädsel med sitt löjlige jägarhorn, som han blåser i ibland. Han rantar omkring som en klumpig och förståndshandikappad byfåne i slavtjänst hos en elak och girig dvärg som bara utnyttjar honom, utan att han förstår det i sin enfaldiga dumhet. Och han skulle vara en hjälte för hela den germanska rasen? Han är ju ingenting annat än en intelligensbefriad töntig klåpare, som bara klantar till det hela tiden! I sin totala brist på intelligens begår han ständigt katastrofala misstag, och Wagners astronomiska heroisering av honom blir bara ett bombastiskt fiasko, som en jättekuliss som rasar mitt under föreställningen. Kom sedan och påstå att Wagner var en lika gudabenådad diktare som kompositör! Han må ha varit genialisk som kompositör, men som diktare blev han aldrig mer än en erbarmlig klåpare, och han tog sig själv och sin diktning så på allvar att han menade sig ha fullgoda skäl till att göra världens mest långtråkiga och bombastiska sagooperor av dem. För det är bara sagooperor, som "Hans och Greta", utan någon realism alls, där dramatiken drunknar i alla de meningslösa transportsträckorna, som bara blir pinsamma i längden, särskilt när Wotan ska till att uppträda, en enfaldig enögd gammal gubbe med långt skägg och oändliga urtråkiga haranger, som en sorts patetisk karikatyr på Gud Fader, som ju traditionellt har avbildats just som en lastgammal gubbe med långt vitt hår och skägg, som det finska nationaleposets Väinämöinen, en annan gammal urmodig superauktoritet, som bara hugger i sten hela tiden. Nej, bevare mig väl och hela Tyskland för den från början elefantiasisangripna Wagnerkulten – Tyskland har aldrig sett något sjukare. Det insåg redan Nietzsche, som ändå var musikalisk och började som hängiven Wagnerbeundrare, precis som jag."

"Även Verdi beundrade Wagner."

"Där har vi en annan kontrast. Verdi beundrade Wagner, men Wagner föraktade Verdi för, som han kallade det, hans 'manëgemusik' som han menade hörde hemma på cirkusar. Men folk gnolar på Verdimelodier överallt i alla länder. Han gick alltid hem hos de enklaste folk, men hör du någonsin någon humma på en Wagnermelodi? Nej, för det finns inga. Han kör bara med sina ledmotiv, som man känner igen när de ständigt återupprepas genom operorna, han kunde göra klatschiga marscher, men han kunde nästan aldrig komponera en verklig melodi. Han tog konsekvent avstånd från allt vad arior heter för att i stället ösa på med fulla mastodontorkestrars massiva batteri, som omöjliggjorde någon mänsklig stämma utom ylanden, hojtanden, gallskrick, tjutanden och vrål. Wagner kan inte sjungas, han kan bara vrålas, vilket alla stackars solister bittert har fått erfara: i regel ger de upp från början, och ytterst få överlever. Redan Goethe kunde vara omänsklig, men Wagner utvecklar omänskligheten till en groteskt makaber sport av bara överdrifter, som om han ville driva hela mänskligheten vansinnig genom mental hjärntvätt och strapatsering."

"Vad är det för roligt med det?"

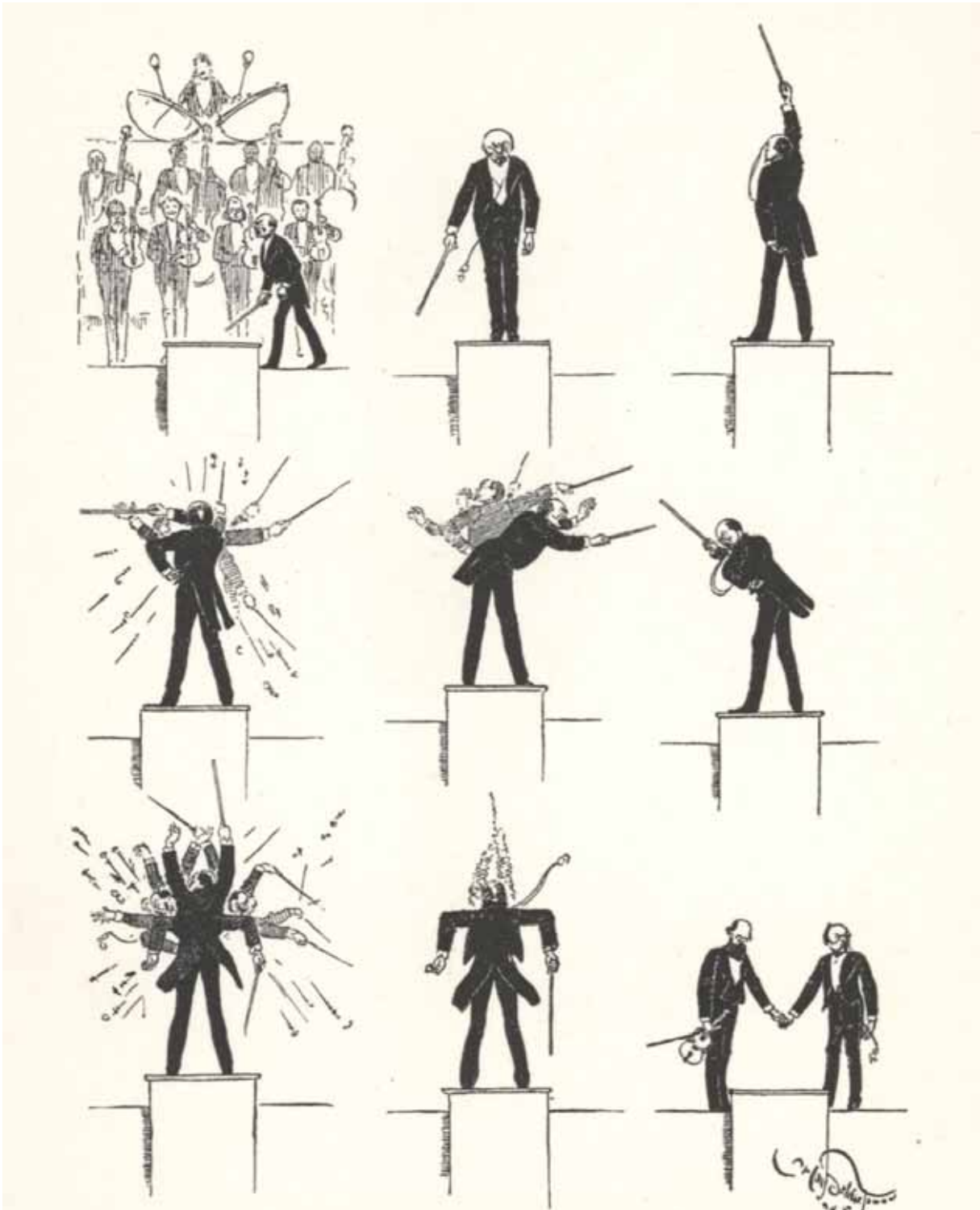
"Låt oss hålla oss till det roliga. Karikatyrtecknarna upphörde aldrig att ha roligt åt Wagner, särskilt under den tiden då hans svek mot kung Ludvig II och sina bästa vänner jag själv och Franz Liszt kom ut i dagen. Då grillades Wagner. Man belyste hans skrytsamma hem med dess rosa tapeter, som fick det att likna en lyxbordell, där Wagner höll hov som bordellmamman "Frou-Frou Wagner" med rosor i håret och fläskiga valkyrior som utbjudna läckerheter åt diverse wagnertrogna slavar utrustade med bevingade hjälmar som kännemärke på deras behörighet. Även jag karikerades men aldrig som bedragen äkta man, bara som fantomdirigent. Man

respekterade mina horn i pannan, men man respekterade inte den stackars bedragne kungen, vars ideal hänsynslöst släckts av Wagners vänsterprassel med den skandalisering av kungen, som gjort allt för honom, som det innebar. Och Cosima Liszt skämdes aldrig men står ännu upprätt som Wagners främsta förkämpe och håller på att bli den värsta skräcködlan i Tyskland. Det sägs redan om henne, att det fanns bara en mera vedervärdig person i Tyskland än Wagner, och det var Cosima Wagner. Som min hustru var hon åtminstone respektabel.”

Hans von Bülow, 1830-1894

Hans von Bülow var utan tvekan sin tids ledande dirigent. Han inte bara gjorde allt för Wagners musik men även för andras, främst Brahms och Tjajkovskij, vars första pianokonsert han var den första att framföra i Amerika och dessutom som dess pianosolist. Han var dirigent för Berlinerfilharmonikerna under den sista delen av sitt liv men var pianist och dirigent från början och fenomenal genom att han i regel dirigerade och spelade allting utantill. Han var den förste som omfattade alla Beethovens 32 pianosonater, som han spelade utantill. Han hade studerat för Franz Liszt, han var den förste som framförde dennes pianosonat i H-moll (utantill), han gifte sig med hans dotter Cosima vid 27 års ålder, och de fick två döttrar innan hon föll för den 24 år äldre Richard Wagner. Hans von Bülow vägrade i det längsta gå med på skilsmässa, fastän han var väl medveten om hennes otrohet från början, men gick till slut med på det när hon fick sitt tredje barn med Wagner.

Hans von Bülow

Förläggarens råd

"Bry dig inte om förlagen. De tänker bara på pengar. De lider av ett slags förlagsparanoia sedan så många gått under och upphört under de senaste 50 åren, att knappast några finns kvar utom de mest välbeställda och väletablerade, de som fortfarande har råd att göra förluster, utom alla stackars små experimentella äventyraryörelser som vågar vara idealistiska men inte har råd med någonting. Kostnaderna för att trycka och marknadsföra en bok är ju astronomiska idag, och det är inte bara tryckkostnader, utan sedan tillkommer lagerkostnader, distributionskostnader, det krävs många anställda som alla ska ha betalt, och dessa kräver fabulösa löner, då facket annars ställer till med problem. Förlagsbranschen har urartat till en tvångströjetillvaro med invalidiserande begränsningar överallt. Jag kan inte rekommendera den då den är så avskräckande. Till och med Bonniers avskräcker nya författare från att ens försöka. Har man inte redan gjort sig ett namn, har man inte kontakter högt uppe, har man inte de rätta förbindelserna, så har man ingen chans, och det hjälper inte hur duktig man är, hur hårt man arbetar, hur god stilist man är, hur framstående och arbetsam man är både kvantitativt och kvalitativt; men samhället är sådant, ett hälleberg, som inte accepterar vetekorn, som det låter falla ner på hälleberget där det får dö tills det sopas bort. Det är bittert, men så är det, hur oacceptabelt det än är.

Däremot finns det alternativ. Den digitala revolutionen har utlöst en formlig explosion av sådana, och numera finns det hur mycket möjligheter som helst på nätet som är gratis. Man slipper distributionsproblemet, man slipper det ekonomiska problemet med förtjänster och skatter, man slipper administrativa problem, man kan verka helt ensam och självständigt, som de flesta författare bör göra, och det enda problemet blir svårigheten att nå ut till andra än sig själv. Men även det problemet kan åtgärdas. Man kan nå ut genom sociala medier, det finns kostnadsfria nätförlag som ger dig en grundplattform att stå på för att nå ut, men då måste man vara aktiv och göra reklam för sig själv. Här har vi ditt främsta problem: du är inte det minsta framfusig, aggressiv marknadsföring ligger inte för dig, din naturliga blyghet stänger in dig i din isolering, och bara de närmast sörjande blir någonsin medvetna om din verksamhets omfattning. Du vill inte skryta med din enorma dramaproduktion (240 dramer?) din lika omfattande essayistik, dina tusentals dikter och tjugotals romaner, i din förnöjsamhet nöjer du dig med att bara hålla på och arbeta där ditt arbetsresultat är det enda väsentliga för dig, och så blir du som Fafners drake, som bara ruvar på sina växande rikedomssamlingar utan att någon kan ana dem. Men de finns alla där och tillgängliga, och det räcker för någon att bara upptäcka dem och deras möjligheter, så skulle ditt ymnighetshorn börja flöda av överväldigande generositet. Men du vill inte locka någon till den möjligheten.

Du har dock redan dina förlag, så vitt jag kan förstå finns alla dina verk på wordpress och på issuu.com utom på din egen hemsida, men de bara ligger där, som dammiga böcker på ett bortglömt bibliotek. Du kan dock fortsätta arbeta vidare därifrån och utan kostnader, vilket jag bedömer som en nödvändighet för dig efter din bankrutt för tre år sedan. Du slipper åtminstone risken att utsättas för lockelsen av förlag som åtar sig att publicera dig digitalt mot kostnader, som många stackars naiva författare ruinerat sig på, så att deras sista trångmål blivit värre än det första."

Islam

Detta föredrag hölls i augusti, och flera av föredragets artiklar har tidigare förekommit i Fritänkaren

Salman Farsi

Hur började egentligen judeförföljelserna, pogromerna och förintelserna? Vem satte i gång den onda cirkeln, som pågår ännu idag, och varför? Den första omfattande judemassakern inträffade faktiskt inte i Europa utan långt utanför i det fjärran Arabien, och den som var ansvarig för den var profeten Muhammed.

Det var efter profetens bortgång som jag beslöt att en gång för alla gå till rätta med den nya kulten och vände mig då till dess mest respekterade representant, den åldrande persern Salman Farsi, som varit med Muhammed sedan Medina och som kanske varit den som vänt profetens lycka från olycka till framgång och triumf. Det var nämligen han som, när beduinerna från Mekka angrep Muhammed och hans anhängare i Medina med en överväldigande här, gav profeten rådet att gräva den vallgrav som räddade deras liv och existens. Den angripande armén kunde inte ta sig över vallgraven utan betänkliga svårigheter, tröttnade på härtåget och gav sig tillbaka hem till Mekka utan strid. Det var den tredje och sista avgörande kraftmätningen mellan Muhammed och Mekkas styrkor. I den första hade profeten fått dra sig tillbaka i neslig flykt, den andra hade varit oavgjord, och i denna tredje kom det aldrig ens till riktig drabbning, fastän Mekkahären i storlek var tio mot tre. Efter det kunde Muhammed ta det lugnt, förkovra sig och grundmura sin nya religion och etablera den i Arabien som den med tiden enda tillåtna, men vägen dit var inte utan kontroversiella svårigheter.

Min första fråga till den ansedde Salman Farsi var vem som egentligen skrivit Koranen.

"Varför frågar du det?" var hans motfråga.

"Därför att han inte var skrivkunnig själv."

"Han dikterade."

"Hela Koranen?"

"Var inte dum, min vän. Alla vet att han fick sina uppenbarelser från Allah genom ärkeängeln Gabriel."

"Tror du på det?"

"Det måste vi alla göra."

"På profetens befallning? Han är död. Ni behöver inte frukta honom längre."

"Hans religion är orubbligt etablerad. Vi kan inte ändra på en bokstav i Koranen."

"Ni har ingenting att frukta av mig. Jag är bara en neutral sökare, och jag tar alltid reda på sanningen ändå. Jag lovar att inte använda den politiskt."

"Vem är du och vad vill du?"

"Jag vet redan sanningen om Muhammed. Men jag vill veta sanningen om dig."

"Vad vet du inte om mig som inte redan alla andra vet?"

"Rätta mig om jag har fel. Jag vet att du är perser, och att du ursprungligen hörde till eldsdyrkarnas religion med Zarathustra som profet. Sedan konverterade du till kristendomen men blev besviken när du fann att den var fullkomligt korrumpad, vilket den var. Du gick då i tjänst hos en jude, men även han var korrumpad och behandlade dig illa, som en slav. När du sammanträffade med

Muhammed i Medina fann du äntligen en profet som du kunde satsa på, en fanatiker som inte skulle ge sig och vars nya kult du eventuellt kunde använda som medel för din hämnd mot alla som behandlat dig illa, främst i ditt eget hemland. Därför vinnlade du dig om att översätta Koranen till persiska som dess första främmande språk, så att islam skulle kunna erövra Persien och förrinta alla de myndigheter som du lärt dig att hata där."

"Och?"

"Vad då 'och'?"

"Är det allt?"

"Har du mera att komma med?"

Han sänkte rösten och talade intimt med mig. "Jag förstår att du är en ensam människa som bara verkar för dig själv. Därför är du fri, och jag kan lita på dig. Därför kan jag avslöja för dig vad som aldrig får bli känt offentligt bland araberna. Men i gengäld måste du tala om för mig vem du egentligen är."

"Jag är den vandrande juden."

"Du menar Ahasverus, som Jesus dömde till att vandra i ofrid för evigt på jorden?"

"Jag menar ingen annan."

"Och det vill du jag skall tro på? Vad har du för bevis?"

"Jag har inga bevis. Du måste ta mig för vad jag är."

"Du är alltså en jude och inte vilken jude som helst. Vet du vad profeten gjorde med judarna i Medina?"

Jag visste mycket väl att han i Medina anställt den första judeförintelsen i vilken 800 judar massakrerades bara för att någon i deras klan hade övergått från Muhammed till hans fiender i Mekka. Jag svarade bara ja.

"Och du fruktar ingenting av muslimerna?"

"Nej, för jag är tidlös."

Han drog sig lättad tillbaka och verkade nästan le. "I gångna tider hade du betraktats som en helig galning, en idiot, men jag förstår att du bara är slug. Nåväl, jag struntar i vem du är men tar dig på orden att du inte har någon politisk betydelse. Det är sant som du säger, att profeten aldrig skrev ett enda ord själv, för han kunde inte skriva. Han hade dock sina uppenbarelser, men dessa var svåra att formulera. Han kunde bara meddela dem diffust som de dagdrömmar och idéer de var, så jag måste hjälpa honom på traven, för att det skulle bli något mera konkret av hans hugskott. Därför berättade jag för honom allt vad som stod i judarnas bibel med deras fascinerande släktberättelser och allt vad de kristna berättade om Jesus, och detta fängslade honom så oerhört, att han kom på att använda dessa berättelser som medel för formuleringen av sin nya kult. Naturligtvis måste jag hjälpa honom med det rent formella, så att hans suror skulle bli acceptabla och språkligt oantastliga i klarhet och begriplighet. Kort sagt, jag förvandlade hans uppenbarelser till klartext."

"Du skrev alltså hela Koranen."

"Han kunde ju inte skriva själv. Någon måste göra det. Som analfabet behärskade han inte alls det litterära. Jag råkade göra det."

"Och gjorde du det för hans skull för att hjälpa honom som vän, eller gjorde du det som jag tror för att på längre sikt kunna få någon hämnd på Persien?"

"När jag träffade profeten insåg jag genast att mitt livs mest enastående tillfälle hade kommit. Jag såg hur jag kunde använda hans svärmeri för att förverkliga mina egna allra vildaste drömmar. Ja, jag kunde genom honom på lång sikt få någon sorts hämnd på Persien genom organiserandet av hans religion till en världsmakt som

ingenting kunde motstå. Det var en enkel religion med ett enkelt budskap som vem som helst kunde omfatta och förstå utan den minsta svårighet, medan kristendomen var komplex och infekterad av inre stridigheter genom sina motsägelser och orimligheter och judendomen var begränsad till judarna och krävde en omfattande lärdom, som inget annat folk var förmöget till. Dock uppmuntrade jag inte Muhammed till massakern på judarna i Medina. Det var helt och hållet hans egen manöver, för att en gång för alla göra upp med judendomen för att inte alla judar slutit upp bakom honom."

"Han menade att han själv höll sina händer rena därifrån med att låta andra genomföra massakern genom juridiska omvägar. Menar du att dina händer var lika rena som hans?"

"Rättegången mot judarna skedde genom hans ombesörjning, och han visste på förhand vad utgången skulle bli. Jag hade ingenting med det att göra."

"Du ville bara hämnas på Persien och hade inget intresse av att vålla judar någon skada."

"Precis så var det."

"Jag är rädd att den massakern för framtiden har fastställt ett prejudikat som bara kan följas av förnyade massakrer inte bara mot judar utan även mot kristna."

"Jag är rädd för det också. Det är oundvikligt. Därför har jag vågat berätta detta för dig. Du står utanför och har ingenting med något etablissemang att göra. Du kan tjäna som vittne för mig för framtiden att min vilja var bättre än vad resultatet visade. Jag är rädd att profeten med min hjälp satt en världsrörelse i rullning som aldrig kan stoppas i sin vilda framfart och hänsynslöshet. Men det var samma sak med kristendomen, när den satte i gång för att inte tveka inför förintelsen av hela den gamla värld och civilisation som dock blomstrade innan kristendomen tog makten över den och förstörde det mesta av den. Jag beklagar om vi kommer att göra samma sak med kristendomen."

"Tids nog kommer nog en avlägsen framtid att göra upp med alla fanatiska överdrifter och deras vidskepliga avarter."

"Är det allt vad religion handlar om? Vidskepelse? Är hebréernas Gud och arabernas Allah bara en vidskepelse? Liksom Kristus gudomlighet?"

Jag kunde bara säga: "Vad annars?"

Han tystnade som om han måste hämta andan. Jag såg på honom att det var svårt för honom att hämta sig efter mitt svar. Till slut sade han: "Min vän, detta samtal har aldrig ägt rum. Det är bäst att du går. Jag vill aldrig se dig mera. Och tro mig, om du någonsin kommer att berätta för någon vad jag har sagt, så kommer ingen någonsin att tro dig."

Jag försökte lugna honom. "Jag står fast vid mitt ord. Jag tänker aldrig försöka använda ditt förtroende på något sätt politiskt."

Han tog mig i handen, och vi skildes ändå som vänner utan några arga känslor.

Problem i Koranen

Ur ett debattinlägg: "Det står nu allt klarare för allt fler att världen befinner sig i krig med islamismen efter – märk väl – direkta oprovocerade krigshandlingar från islamismens sida, och hela världen med FN i spetsen är inställd på att lösa detta problem, som har sin grund i att 1,6 miljarder muslimer har som sin högsta auktoritet och moraliska rättesnöre en bok vars direktiv IS inte mer än följer till punkt och pricka."

Redan 1992 samlades vi ett internationellt gäng i Egypten för att diskutera vad som egentligen stod i Koranen, och några speciella verser togs upp till närmare behandling.

Denna fråga har sedan dess ständigt dykt upp igen och förblivit ett brännande diskussionsämne, och det har inte varje gång gällt samma Koranverser, utan hela tiden har man funnit nya diskutabla moraliska och ideologiska problem med vad som egentligen står i Koranen.

Diskussionen togs nyligen upp i amerikansk TV, och då vi var insatta i problemet beaktade vi diskussionen noga.

Tio speciella Koranverser togs upp, men här ventilerar vi inte dem alla. Fyra av dem var emellertid alla tagna ur den nionde suran, den så kallade "svärdssuran", som är den sura som Salman Rushdie skrev om vilket han blev och förblivit dödshotad för sedan dess (1989), och som skall ha varit en av profetens sista. Som sagt var, ämnet förblir brännbart.

Programmet heter "The Glazov Gang" och leds av Jamie Glazov, som här presenterade David Wood, en koranspecialist, som letat fram verser ur Koranen som kunde få oss att bättre förstå Isis (Daesh).

En av dessa verser är 4:24 (i ungefärlig översättning): "Ni får inte ha gifta kvinnor utom sådana som ni rättmätigt besitter - detta är vad Gud föreskriver för er."

I tidigare suror har profeten gjort klart för sina anhängare att de får använda sig av kvinnor som tagits till fånga i strid eller som slavar. Här preciserar han denna bestämmelse till, att sådana kvinnor inte får användas om de är gifta, såvida de inte tagits till fånga i strid eller som slavar. Kvinnliga fångar och slavar får alltså användas även om de är gifta, vilket är just vad Isis gör.

5:33: "De som kämpar mot Gud och Hans Sändebud och vars strävan det är att störa ordningen på jorden och sprida sedefördärv skall utan förskoning dödas eller korsfästas eller få hand och fot på motsatta sidor avhuggna eller förvisas från sitt land. Denna förnedring skall de utstå i detta liv, och i det kommande livet skall de få utstå ett utsägligt lidande." Detta är suran som direkt berättigar vilken muslim som helst till att döda vilken annan muslim som helst om han anser honom vara en dålig muslim.

Det kända citatet ur Koranen ur versen innan, "Om någon räddar ett människoliv, skall det anses som om han hade räddat hela människosläktet," är inte ett citat ur själva Koranen utan något som Koranen citerar ur Talmud och som Koranen anser inte längre gällande, då judarna "fortsatt begå ohämmat övervåld på jorden".

Svärdssuran 9:5: "När de helgade månaderna gått till ända skall ni döda avgudadyrkarna var ni än träffar på dem; tag dem till fånga och omringa dem och lägg er i försåt för dem. Men om de visar ånger och vill förrätta bönen och betala allmoseskatten, lämna dem då i fred – Gud är ständigt förlåtande, barmhärtig."

Här är alltså det direkta kommandot att döda alla som inte omfattar islam – om de inte betalar för sig.

9:29: "Kämpa mot dem som, trots att de förr fick ta emot en uppenbarad Skrift, varken tror på Gud eller på den Yttersta dagen och som inte anser som förbjudet det som Gud och Hans sändebud har förbjudit och inte iakttar den sanna religionens bud – kämpa mot dem till dess de erkänner sig besegrade och frivilligt betalar skyddsskatten."

Detta gäller kristna och judar. De måste alltså underkasta sig islam och betala skyddsskatten eller dö. Detta är exakt vad Isis praktiserar.

9:73: "Profet! Kämpa outtröttligt mot förnekarna av sanningen och mot hycklarna och visa dig omutligt sträng mot dem; Elden är deras slutliga hemvist - ett eländigt slutmål!"

Här gäller det inte längre bara judiska och kristna utan även sådana muslimer som inte är tillräckligt praktiserande, alltså 'hycklare', som alltså också skall utsättas för Jihad, uttryckligt uttalat i Koranen, vilket Isis troget tillämpar.

9:111: "Gud har slutit ett avtal med de troende, enligt vilket Han i utbyte för deras liv och egendom lovar dem paradiset; de kämpar för Guds sak och dödar eller dödas. Detta är ett fast och klart löfte, vars sanning Han har bekräftat i Tora och Evangeliet och i Koranen, och vem uppfyller sina löften bättre än Gud? Gläds därför över det avtal som ni har slutit - detta är den stora, den lysande segern!"

Detta är alltså det mångomtalade löftet om paradiset som den rättrogne kämpar och dödar för islam för tills han dör.

47:35: "Och tappa inte modet när ni kämpar för Guds sak och tigg inte om fred; på grund av er tro har ni övertaget och Gud är med er och Han skall inte låta er gå miste om något av det som ni har förtjänat med era handlingar."

Den stridande muslimen får alltså aldrig sluta strida även om han har övertaget och får aldrig be om fred.

2:106: "Varje vers uppenbarelse som Vi upphäver eller överlämnar åt glömskan ersätter Vi med en bättre eller en lika god. Vet du inte att Gud har allt i Sin makt?"

Detta är en sen koranvers som kom till när profeten anklagades för att hela tiden ändra sina kommandon. Han säger alltså här, att han har rätt att göra det som han vill, och att det bara är det senaste som gäller.

Den sista koransuran som kom till var den nionde, den så kallade "svärdssuran", som denna diskussion anförde fyra exempel ur.

<http://www.jihadwatch.org/2015/11/the-top-ten-quran-verses-to-understand-isis-on-the-glazov-gang>

Det var knappt en månad efter vår konferens i Egypten februari 1992 som de första terroristattacker ägde rum mot turister på vägen till Luxor.

Sedan dess har det oavbrutet blivit värre, och nu anser många nutidshistoriska experter att världen ligger i krig med islamismen.

Det ändå mest iögonfallande med Koranen är hur den hela tiden gör anspråk på att tala i Guds namn, som om Gud själv uppenbarat den exakta skriften i Koranen, precis som Moses och profeterna gör i Bibeln. Detta är en absurditet och det bästa argumentet för ateismen. Vem som helst måste ju inse att vilken bok som helst bara kan ha skrivits direkt av dödliga fingrar. Det finns inget vetenskapligt belägg för någon gudomlig uppenbarelse, och någon sådan har aldrig i praktiken kunnat påvisas, alltså måste den anses otillförlitlig om dock inte helt omöjlig – medan det troligaste ändå är ren inbillning, vilket alla människor väl vet att människan har obegränsade resurser till.

"Så länge någon går efter den här boken blir det aldrig fred i världen."

(William Gladstone, tre gånger återvald premiärminister, inför parlamentet med boken i hand.)

Röster om islam

"Lite reflektioner så med tanke på sakernas tillstånd.

Jag minns så väl när det talades om "Fästning Europa", om hur Europa skulle sluta sig samman med hård bevakning och kontroll vid de yttre gränserna, och inom EU skulle helt fri rörlighet av personer, varor och tjänster råda. Jag minns när jag kunde resa från en flygplats i Sverige till Rom, Paris och Wien utan att behöva visa pass en enda gång. Jag arbetade under en period i München, och jag reste då regelbundet till Österrike, Belgien och Slovakien i tjänsten... det var enkelt och inga kontroller. Då gillade jag EU, för jag upplevde det fina med det.

Men nu när Schengenavtalet inte längre gäller, och reser man i Europa idag, så är det rent fruktansvärt. Det är säkerhetskontroller utanför flygplatserna, passkontroller, inre säkerhetskontroller, tester av rester av sprängämne och droger och ett evigt visande av boardingkort. I varenda stad i Europa står militär personal beväpnade med automatkarbiner i vartenda gathörn, och stridsvagnar rullar på gatorna nu också till och med. ID-kontroller på gatorna och polishelikoptrar surrar på låg höjd. Man har byggt upp ett angiverisystem som får det i DDR att se ut som rena skolutflykten, och all elektronisk kommunikation övervakas in i minsta detalj

För mig står det nu mera klart. Europa befinner sig i krig, och politikerna och massmedia undanhåller sanningen för oss. Men frågan är med vem.

Det fanns ett samhällskontrakt, men det har nu EU och staterna i de europeiska nationerna brutit. Därmed så är inte längre vi som medborgare skyldig staten någon lojalitet. Skulle de sedan tvinga oss till det trots allt, ja, då har en totalitär diktatur införts. Och det är precis det som hänt.

Men frågan om vem som är fienden måste besvaras. Vi vet alla vilka det är som utför terrorattentaten, vilka massvåldtager, dödar, lemlästar och förstör. Men dessa välkomnar makthavarna med öppna armar, beskyddar och förser med pengar i sådana summor att de flesta vanliga medborgarna endast kan drömma om dem.

Så vem är då EU:s och staterna i de europeiska nationernas fiender? Ja, kan det vara någon annan än du och jag som f.d. medborgare? För de som vi ser och VET är Europas fiende, de rör sig fritt här idag. Eller har någon annan något bättre svar?"

- Carl T. Ek

"Koranen predikar fruktan, hat, förakt för andra, legitimerar mord som medel för spridningen och bevarandet av dess doktrin, nedvärderar kvinnor, klassificerar människor och ropar på blod och ständigt mera blod. Men att en kameldrivare väcker uppror i sin stam, att han vill få sina medborgare att tro att han talade med ärkeängeln Gabriel, att han skröt om att bli upptagen i himmelen och där undfå en del av den oläsliga boken, som på varje sida utmanar det sunda förnuftet, för att vinna respekt för sitt verk, dränker sitt land i eld och järn, stryper fäder, bortrövar döttrar och ställer ultimatum till de besegrade att antingen välja döden eller hans religion; allt detta är något som ingen kan ursäktas eller försvara, såvida vidskepelsen inte utrotat varje spår av vett i honom."

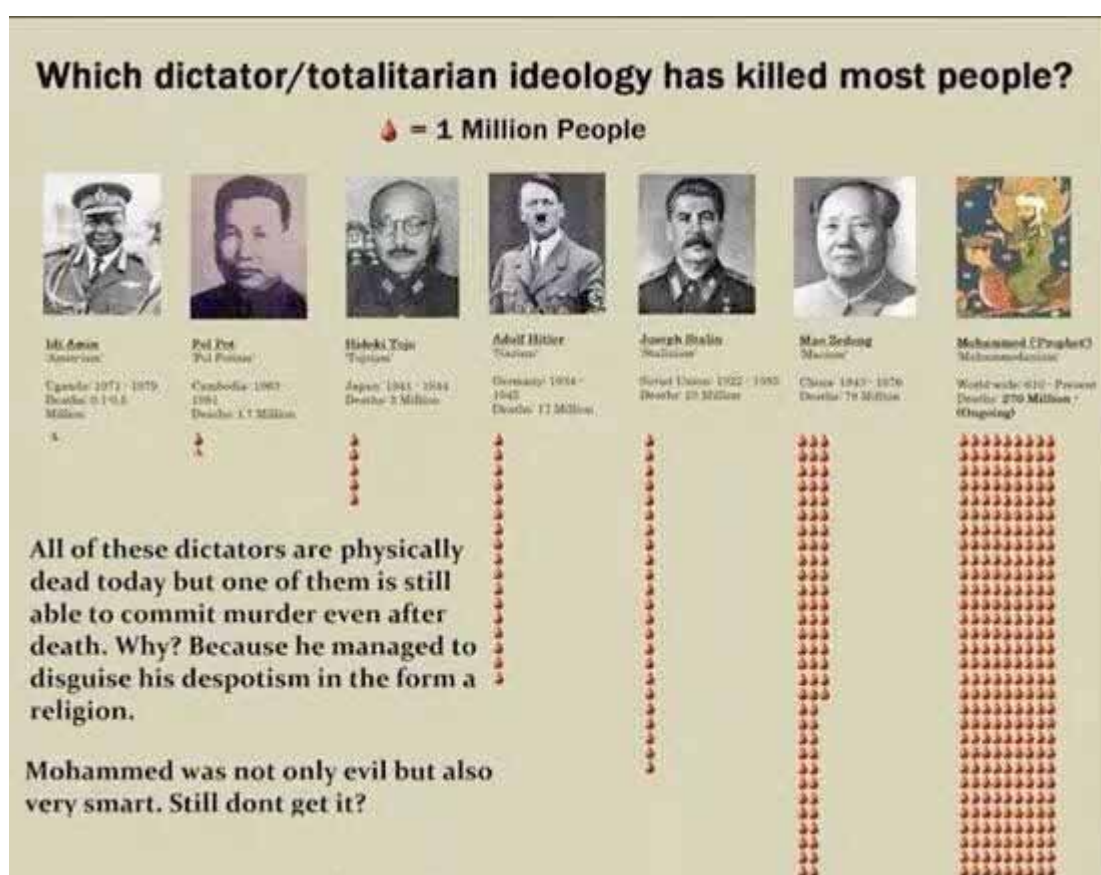
- Voltaire

“Island förklarar alla religioner vara mentala störningar.”

Island deklarerar officiellt alla religioner som mentala rubbningar och menar att religiös tro är illusorisk och skadlig.

Denna lilla ö i Nordatlanten har gett upphov till många kontroverser. 2017 röstade parlamentet för att märka alla biblar med en varning för mental osundhet. Samma år tog önationen ytterligare ett steg för att förbjuda alla amerikanska televangelister. Island inledde 2020 med att deklarerar alla religioner som psykiska störningar. Parlamentet röstade för resolutionen med 60 mot 3. De tre politiker som röstade emot menade att resolutionen inte gick tillräckligt långt. “Vi vill ju inte bli som Amerika eller Saudiarabien?” menade en anonym representant.”

Denna artikel var *fake news* och menad som ett ironiskt skämt. Emellertid är problemet tillräckligt allvarligt för att motivera en närmare utläggning.

Redan Bibeln är fullspäckad med blodigheter och inte minst massakrer, men ovanstående statistik är i all sin överväldigande grymhet tyvärr korrekt och relevant. Enligt staplarna var Idi Amin ansvarig för en miljon mord, Pol Pot 1½ miljon, Hideki Tojo 5 miljoner, Adolf Hitler 17 miljoner, Stalin 23 miljoner, Mao Zedong 78 miljoner och Muhammed 270 miljoner. Den överväldigande statistiken om offer för islam handlar mest om islams härjningar i Indien under medeltiden. Naturligtvis kan alla dessa offer inte preciseras men dock uppskattas.

Koranen är ingenting annat än ett plagiat på Bibeln, och då redan Bibeln är full av orimligheter och absurditeter, barbari och grymhet kan man försvara islam med att den bara vidareutvecklade judendomens oegentligheter som framför allt överväld, hänsynslöshet, grymhet och en fanatism som helgade alla medel. Även

kristendomen föll till föga för dessa övervålds- och godtyckesfrestelser men gick aldrig så långt som islam, som sanktionerade fullständig förnedring av hela kvinnokönet med att bland annat påbjuda mångäktenskap och förbjuda kvinnorna alla mänskliga rättigheter. Medan både judendomen ('Du skall icke dräpa') och kristendomen i princip tar avstånd från våld gör islam det icke utan tvärtom påbjuder det genom 'jihad' och plikten till tvångsislamisering av alla icke-muslimer och deras förintelse om de inte underkastar sig. Islam betyder för övrigt just underkastelse. Därför är islam oförenligt med demokrati och kan genom sin natur politiskt bara underblåsa diktaturer med deras naturliga övervåld och förtryck.

"Varhelst denna bok får vara gällande blir det aldrig fred." - William Gladstones anförande i parlamentet om Koranen, "världens argaste bok", i samband med bulgarernas uppror mot turkarna.

En annan egenhet med islam är att varhelst den blir förhärskande genom tvångsislamisering anstränger den sig för att radera all tidigare historia genom omvandling av kyrkor till moskéer, förnekelse av all historia före Muhammed, förbud mot all högre undervisning som historia, tvångsarabisering med mera: "Det behövs ingen annan bok än Koranen." Även kristendomen hade sådana tendenser efter Romarrikets fall vilket hänger ihop med allmän tvångshjärntvätt.

För att återgå till de statistiska uppgifterna är det alltså inte helt långsökt att presentera religiöst tänkande som sinnessjukt. I Kina har det faktiskt i lag genomförts ett stämplande av all religion och särskilt islam som mentalsjukdom, men där har det gått för långt, så att miljoner turk-besläktade uigurer i Öst-Turkestan ('Sinkiang', kinesiska för 'nya provinsen') internerats i koncentrationsläger bara för deras religiösa traditioners skull, då all religiositet i Kina betraktas som subversiv, samhällsfarlig och statsfientlig, ett exempel på hur paranoia (liksom i Ryssland i tiderna) helt tillåtits härja fritt i politiken och dominera den.

Invektiv

I din Islandsartikel beskriver du islam så utmanande att du därmed gör dig till fritt villebråd för vilken rättrogen muslim som helst att få avrätta dig med stöd av Koranen för att du bara sagt sanningen. Under den arabiska våren 2011 uttryckte Egyptens nye starke man det konstaterandet, att hela islam borde nedmonteras, och verkade vara övertygad om nödvändigheten av en sådan universell skrotning. Han var inte ensam. I princip har alla muslimska intellektuella alltid varit islamofober och inte utan anledning. Han får till exempel stöd av den muslimske skribenten Wasiq Wasiq, som hävdar att den högerextremistiska faran är obetydlig mot faran av det militanta islams invasiva expansionism. Faktum är att allt vad du säger i din artikel är helt korrekt hur oacceptabelt det än är för den muslimska världen, som gör anspråk på ofelbarhet i synnerhet när det gäller historieförfalskning och historieförträngning. Tyvärr har Ryssland gått i samma fälla av maktfullkomlighetens frestelse till manipulering av fakta och historien. Jag brukade se Putin och hans regim som ett nyttigt bålverk i motståndet mot islam, men tyvärr har han som en annan Saruman dukat under för maktgirigheten och söker nu hjälp och stöd av Iran och tjetjenska terrorister. Man kan inte diskutera och förhandla med sådana hjärntvättade fanatiker. Man måste tyvärr ta i tu med dem med våld, vilket Ukraina bittert har fått erfara, och inte släppa taget förrän de alla är likviderade. Inte ens döda diktatorer är goda diktatorer. I samma förtappade ledband av maktfullkomlighet med våld, intolerans och godtycke som medel går alla diktaturer,

som Lukasjenko, Erdogan, talibanerna, IS, fetknoppen i Nordkorea, Burmajuntan och Kinas kommunistparti. Varenda sådan regim handlar bara om etablerade maffior som styr genom orättvisa, grymhet och hänsynslöshet. Den fria världen har en överväldigande och övermäktig uppgift i att befria sig från sådana parasitregimer som förgiftar och sinkar den, men om man inte tar i tu med den uppgiften blir den bara desto svårare och värre.

J.B.W.

Tillståndet

Vad ska man säga om denna förskräckliga film? Det är en massiv dokumentär om sammanlagt tolv timmar, sex filmer á två timmar, och den ägnar sig konsekvent åt att skjuta över målet från början till slut i ett massivt bombardemang utan avbrott och utan att ens ge publiken någon möjlighet att hämta andan. Den är som Ukrainakriget: hänsynslös oavbruten spärreld utan hänsyn till det mänskliga och utan att ge den andra sidan av saken en chans. Det är en amerikansk-svensk produktion gjord i Amerika av tydligen ett lag av filmskapare där huvudintressenten tydligen varit förbannad och besviken på Sverige intill ursinne och besatthet. Filmen inleds med en pastoral beskrivning av hur Sverige var förr med vackra blonda människor solbadande på idealiska oändliga sandstränder, mest vackra flickor i deras ljuvaste fågring, med lekande barn i en paradisiidyll utan motstycke, för att sedan övergå i dokumentärskildringar av nutiden: ursinniga kravaller, där svartmuskiga invandrarynglingar går till attack mot poliser, kastar stenar, vänder upp och ner på bilar, slår sönder dem och sätter eld på dem, så att prydliga torg som i Örebro och Linköping förvandlas till infernon av brinnande slagfält, där ligisterna använder sig av världens fulaste språk med obscen vokabulär för att skrika ut sitt hat och med skadeglädje håna de oskyldiga som far illa. Man kommer inte ifrån att dessa samlade dokumentärer är autentiska, så gick det till i verkligheten vid detta års påskkravaller, och poliserna stod i det närmaste vanmäktiga medan polisväsendet drabbas av massuppsägningar: ingen vill vara polis längre. Det är för brutalt, och polisen är handlingsförlamad genom begränsade befogenheter.

Hur kunde denna sociala mardrömssituation uppstå i Sverige, det idealiska sociala paradiset, där statsminister Fredrik Reinfeldt på sin tid hälsade alla världens politiska flyktingar välkomna i sin ambition att göra Sverige till en "humanitär stormakt"? Det var där problemet började. Alla fördämningar släpptes, och Sverige liksom hela Europa såg sin första massinvasion av asociala främlingar sedan folkvandringstiden, som förintade Romarriket för 1500 år sedan. Till detta problem kom att de flesta av dessa plötsligen framvällande massor av flyktingar över gränserna var muslimer, som inte är en traditionell religion i Sverige eller någonstans i Europa. I denna oöverskådliga massa av unga muslimska män visade det sig snart att många var jihadister, alltså militanta sådana, som inte drog sig för att bruka våld och som föredrog att segregera sig framför att ta del av det samhälle de anlände till, och som visade sig gärna låta sina våldsamma tendenser rasa ut i ohämmad förstörelse och ligism. Deras huvudsakliga raseri vände sig främst mot ordningsmakten och mot judar genom förföljelse och aggressiv antisemitism, vilket är en paradox: muslimer är ju lika mycket semiter som judarna om inte mera.

Filmens titel är "The State of Sweden" vilket både kan översättas med "Sveriges stat" och "Sveriges tillstånd". Tillståndet är väl den mer relevanta rubriken. Tillståndet skildras som genomgående kritiskt, och den hårdaste kritiken är riktad

mot den svenska likgiltigheten, som om hela samhället var handlingsförlamat och inte ville göra någonting åt saken. Den enda åtgärden som statsminister Stefan Löfven tillgrip var att kontinuerligt angripa Sverigedemokraterna för att de ville göra något åt saken. Denna likgiltighet är som en mentalsjukdom som besjälar hela Sverige, eller snarare, bevisar Sveriges själlöshet.

De andra nordiska länderna har observerat detta och uttryckt sin allmänna bestörtning över denna synbarligen frivilliga blindhet. Det är filmens främsta argument och kritik: folk vill inte se vad som händer, och allra minst vill myndigheterna det. De andra nordiska länderna gick alla igenom det andra världskriget och utgöt sitt fäderneslands blod i det, medan Sverige skonades och kom billigt undan och lärde sig aldrig att genomsåda en fiende. Vem är då fienden? Den främsta fienden är den egna naiviteten och godtrogenheten, att i det längsta bara tro gott om invasiva främlingar och inte ens försöka sätta sig in i vad de för med sig, som jihadism, hedersvåld med hedersmord som norm i bagaget, den fanatiska muslimska intoleransen och judefientligheten och de skräckinjagande religiösa fördomarna. Alla brott som muslimer begått i Europa sedan 2015, med urskillningslösa improviserade massmord, individuella attentat, antisemitiska angrepp och övervåld mot ordningsmakten, har konsekvent försvarats med citat och verser ur Koranen, som om mantrat "Allah Akbar" var en ursäkt och ett berättigande för vilka våldsbrott som helst.

Som exempel på vad muslimer kan föra med sig i bagaget är den exklusivt muslimska sporten "taharrush gamea", där ett omfattande gäng muslimska unga gäng utser en kvinna och ser till att hon isoleras från andra och omringas, varefter de drar åt cirkeln och utsätter henne för gängvåldtäkt. Fenomenet och dess praktiserande uppmärksammades särskilt utanför järnvägsstationen i Köln 2015 i skuggan av Kölnerdomen. Något liknande har aldrig tidigare förekommit i Europa, och detta arabiska förfarande kan bara beskrivas som höjden av barbari och till och med värre än vanlig huliganism. Det är helt enkelt för lågt för att längre vara mänskligt.

Filmen tar inte upp detta fenomen men utbreder sig ideligen över andra oegentligheter och tenderar att förlora sig i alla utvecklingar, men dess stora missgrepp är att hävda att allt detta är specifikt svenska fenomen. I själva verket är filmen en sorts mikrokosmosförevisning över det amerikanska samhället och dess oöverskådliga invandringsproblem, där det förekommer katastrofala skolskjutningar ideligen, där jihadismproblemet konsekvent sopas under mattan i alla delstater, och där kriminaliteten når så överväldigande dimensioner att alla Sveriges nya problem med invandrarkriminalitet framstår som en obetydlig baggis. Tyvärr fördärvas alla de sex filmerna och deras viktiga budskap av journalisten Alex Jones, amerikansk journalistiks enfant terrible, som nyligen dömdes till 240 miljoner i böter för falska uppgifter. Han släpps fram alltid då och då i dokumentären där han tillåts gapa och skrika i ett ständigt överbetonande av filmens argument, och tyvärr avslutas filmen med att han bara sitter där och vrålar inför kamerorna.

P.S. Tillståndet har knappast förbättrats (ännu) efter regeringsskiftet.

Filmrekommendationer

Den sista dalen (The Last Valley, 1971)

Alla det trettioåriga krigets fasor i ett nötskal

Denna film kan inte lovordas tillräckligt. Allt i den är väl gjort med utsökt smak, stil och skönhet, och fastän den handlar om det trettioåriga kriget med alla dess inkluderade Harmageddon-fasor, så stör inte detta filmens fina komposition. Särskilt musiken har blivit högt prisad vilket inte är så konstigt, då den måste höra till det bästa John Barry har gjort. Michael Caine gestaltar en alltför övertygande karaktär, en hårdkokt veteran krigare med alla krigets värsta erfarenheter i bagaget fullproppat med trauman, och Omar Sharif spelar den ensamme humanisten i detta helvete av barbari. James Clavell både skrev och regisserade filmen, som blev hans sista och bästa och ett klart mästerverk. Dess skönhet neutraliserar och uppslukar krigets fasansfulla verklighet, som upplöses och försvinner i denna paradisoas mitt i kanske det värsta av alla europeiska krig före världskriget, och skådespelarna gör sitt till: Florinda Bolkan som den ledande kvinnliga rollen i en mycket utsatt och känslig situation både socialt och metafysiskt, och Per Oscarsson som den fanatiska prästen som gör allt för att förstöra allt utan att ens vara medveten om ondskan i sina villfarelser. Jag såg den faktiskt för 50 år sedan när den var ny och kunde aldrig glömma den, men jag kom inte ihåg att den var så bra som den visade sig vara.

Möte vid Ox-oket (The Ox-Bow Incident, 1942)

Anatomi av en lynchning – alla deltog utom sju

Detta är en av de bästa västernfilmer som någonsin gjorts fastän den egentligen inte är någon riktig western utan snarare en social studie och hänsynslös undersökning av fenomenet lynchning som ett utpräglat amerikanskt fenomen, fast egentligen av vilken gruppmentalitet som helst när den piskas upp till en tillräckligt hög grad av hysteri för att ta sig våldsamma uttryck. Den är ett William A. Wellman-mästerverk av konsekvent realism, och aktörerna är nästan för bra för att vara sanna, men tilldragelsen ägde faktiskt rum i verkligheten i Montana under det sena 1880-talet, och liksom i alla fall av äkta realism så förstörar den äkta realismen filmens överväldigande verkan. Både Anthony Quinn och Dana Andrews är här helt unga i början av sina karriärer, men de dominerar redan hela filmen tillsammans med den lika unga Henry Fonda i sin genuina ärlighet. Detta är en film som måste beröra vars och ens samvete, dess budskap är därför universellt, och det är en film som ständigt borde visas på nytt som en viktig tidlös påminnelse.

Tills döden skiljer oss åt (No Sad Songs for Me, 1950)

"Jag smälter inte i regnet" – men detta är en härdsmläta

Den intressantaste delen av denna märkliga film är samspelet mellan Margaret Sullavan och Viveca Lindfors. De älskar båda samma man, och Viveca är inställd på

avstå från honom, omedveten om att hans hustru Margaret håller på att dö, medan Margaret är inställd på att överlämna sin familj åt henne efter att hon avlidit. De är rivaler men med stor sympati för varandra, och de finner varandra. Även Viveca har en svår tragedi bakom sig, då hon förlorat sin man efter kriget efter ett alltför kort äktenskap, och på något sätt finner de varandra i varandras ömsesidiga smärta och bottenlösa sorger.

Historien är inte särskilt märkvärdig. Det är en vanlig melodram i Douglas Sirks stil, Margaret tror att hon ska uppnå sin fullkomliga familjelycka när hon tror sig äntligen vara havande med förhoppningsvis en son, men hennes läkare kommer med andra nyheter. Hon tvingar honom att avslöja hela sanningen, vilken är att hon bara har sex månader kvar att leva. Hon beslutar sig för att hemlighålla detta för sin man (Wendell Corey), han får ihop det med den vackra Viveca, som är anställd som hans assistent, men han kommer fram till att Margaret och deras dotter (Natalie Wood) betyder mera för honom än Viveca, utan att veta att hans fru är döende.

Detta är en ganska normal snyfthistoria, men Margaret Sullavan vänder den till något mycket högre genom sitt hjärtnipande skådespeleri som är fullständigt äkta och nästan outhärdligt övertygande hela vägen. Ens hjärta måste blöda för henne, och man snyftar sig genom hela filmen, om man är mänsklig. Bara hon vet vad hon är inne på, medan de andra bara kör på som vanligt i tron att hon är frisk som vanligt, och hennes läkare spelar en nyckelroll som är den som vet allt och som bara kan stå vid sidan om utan möjlighet att göra någonting. Till allt detta kommer ett mycket finkänsligt filmpartitur av George Durling som gradvis flyter över i Brahms första symfoni (sista satsen), vilket ger filmen något av ett apoteos av samma slag som Frank Borzage brukade excellera i sina filmer med, som gjorde flera av Margaret Sullavans bästa filmer. Hon är glömd idag, men alla hennes filmer är fortfarande mer än sevärda, och hon var faktiskt i början gift med Henry Fonda. Detta var hennes sista film och i många avseenden både hennes mest personliga och typiska.

Bedrägeriet (Deception, 1956)

Krigets vrakgods - kan det repareras?

Detta är en chockerande historia men desto mera romantisk för dess extrema bitterhet. Trevor Howard var en av de mest framträdande skådespelarna efter kriget med ett otal filmer som i regel alla är mer än sevärda. Han blev själv sårad i kriget och befriades därför från krigstjänst, vilket gjorde det möjligt för honom att desto mera satsa på filmskådespeleriet. Här sammanfördes han med Linda Darnell, en annan utomordentligt prisvärd skådespelerska och en favorit hos många av de främsta Hollywoodregissörerna, men här är hon en krigsänka med ett skarpt psykologiskt öga för mäns förmågor. Hon får uppdraget av sin överordnade (John Williams) att välja ut en av fem volontärer bland soldaterna för ett specialuppdrag som kräver extremt mod, och hon väljer ut just Trevor Howard, som till varje pris vill visa sig vara en hjältemodig soldat efter att ha gått miste om så många goda tillfällen till avgörande strider, men han är även en känslig pianist. Det är före D-dagen, historien är av Alec Waugh och mycket diskutabel i sin grymhet, han blir utskickad på spionuppdrag i Frankrike i avsikten att han skall åka fast för att tyskarna med tortyr skall kunna tvinga ur honom information, som är avsiktligt falsk, för att vilseleda tyskarna före D-dagen; hon är själv medveten om bedrägeriet, men han blir aldrig upplyst om det, inte ens efter kriget, när han är förkrossande djupt osalig och

kroniskt olycklig för att, som han tror, ha förrått sitt land. Saken är den att tyskarna genom tortyren förstört hans händer. Trevor Howard gjorde sällan sådana roller av extrem smärta och bitterhet, men han är överväldigande övertygande utan att spela över. Filmen är ett litet mästerverk, ett slags kondenserat krigsdrama, som man aldrig kommer att glömma.

Den svarta änkan (Black Widow, 2019)

Massiot vendettakrig mellan mexikanska drokarteller

Detta är den sista akten i ett mycket omfattande drama om mexikanska drokartellers engagemang i oändliga vendettaoperationer där de har fullt sjå med att göra slut på varandra. Om man inte har sett de tidigare akterna kan man bli överväldigad och förvirrad av allt som händer här, då man bara ser slutet på historien utan att ha sett hela förhistorien. Men även utan att ha sett de fyra föregående akterna är dramat alldeles tillräckligt fascinerande och engagerande, särskilt för huvudpersonens skull, den svarta änkan själv, som genomför en imponerande föreställning av konstant överspönt och väl kontrollerat raseri, sorg, förtvivlan, oro, kärlek och passion med till och med en överväldigande ömhet och omsorg om den egna familjen. I inledningen finner man henne som servitris i en obskyr cafeteria i ett mörkt hörn av Canada någonstans under vintern i en anonym anställning, men det förflutna hinner upp henne, och i ett krogslagsmål blir hon avslöjad genom sensationslystna journalister som den legendariska 'svarta änkan' som alla trodde var död för länge sedan. Detta är upptakten till ett magstarkt och uppskakande drama som kör alla James Bond-filmer ner i diket, som internationellt efterlyst förs hon hem till Holland för att där ställas inför rätta, detta är en holländsk film, men den har troligen dubbats till alla möjliga språk. Det var en stor kassasuccé 2019, det årets största i Holland, och den är minsann spännande och fascinerande tillräckligt med sin insikt i drokartellernas extrema värld och är som en sen *noir* men i astronomiska proportioner med dess internationella förgreningar, och när allt är slut och alla uppgörelser och vendettor tycks avklarade, så återstår det ändå ytterligare ett mord för mycket.

Levande begravd (Buried Alive, 1939)

En bödels betänkligheter

Det intressanta med denna film är att det är en historia av William A. Ullman, som har ett skärskådande öga för realism och som alltid är konsekvent i sin skarpa psykologiska intelligens, och han står för en Hollywoodproduktion som drömfabriken aldrig kunde drömma om i sin girighet, där pengar och vinst var det enda som räknades och betydde någonting. Det här är en grym historia från ett fängelse om en intern som håller på att släppas ut som villkorlig, när hans omtanke om en medfånge ställer till det för honom. Hans ingripande i ett slagsmål upphäver hans villkorliga dom, och det är bara början. När en medfånge försöker rymma försöker han stoppa honom, medan medfånge får tid tillräckligt för att ha ihjäl en väktare innan han skjuts ihjäl. Vår huvudperson får skulden för dråpet, döms till döden och blir faktiskt förd till elektriska stolen.

Filmen inleds med bödeln, som ska slå på strömmen, och hans betänkanden om sitt jobb, som inte är så lustiga, vi får vara med om en sådan avrättning i alla dess

detaljer, och filmen slutar sedan där den började: med en ny avrättning, vilket blir en för mycket för bödeln, som säger upp sig.

Skildringen är polyfonisk med många inblandade personer, regin är undermålig, men filmen är ändå definitivt sevärd för dess historias skull. Det är en tidig, djärv och skarpladdad attack mot avrättningssystemet, då den påvisar hur lätt det är en för en oskyldig att bli avrättad av misstag. Ingen blir levande begravd här, men hela systemet anklagas i underförstådd vältalighet för att vara en institution för att begrava folk levande.

Och vem är då upphovsmannen till denna för sin tid ytterst djärva samhällskritik? Han framgår som William A. Ullman i förtexterna, men ingen vet något om denne Ullman, som verkar anonym. Med ett sådant djärvt sprängstoff för en film hade han allt skäl att skydda sig med anonymitet, och frågan är om han inte egentligen är William A. Wellman, som senare gjorde en lång rad av de bästa och mest realistiska krigsfilmerna, och hans karriär blev betydande, då alla hans filmer blev erkända klassiker, alla stämplade med samma knivskarpa realism, som är den regissörens kännemärke, och som är omisskännligt redan i denna tidiga och raka anklagelsefilm mot det amerikanska rättssystemet.

Några milstenar, december 2022

4	Deanna Durbin 100 år.
10	César Franck 200 år.
18	Steven Spielberg 75 år.
24	Ava Gardner 100 år.
27	Louis Pasteur 200 år.

Göteborg den 23 November 2022